

POSTANOWIENIE

5 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

na posiedzeniu niejawnym 5 grudnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A. M. i M. M.
przeciwko E. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o zapłatę,
na skutek wystąpienia przez Sąd Rejonowy w G.
postanowieniem z 3 lipca 2024 r., X Co 1434/24,
o przekazanie do sądu równorzędnego,

odmawia przekazania sprawy sądowi równorzędnemu.

[D.R.]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 3 lipca 2024 r. Sąd Rejonowy w G. wystąpił na podstawie art. 44¹ k.p.c. do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy z powództwa A. M., M. M. przeciwko E. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. o zapłatę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, przez wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że powódka jest sędzią Sądu Rejonowego w G., wcześniej przez wiele lat pełniła służbę w Sądzie Rejonowym w S., z powyższych względów utrzymuje relacje koleżeńskie z większością sędziów Sądu występującego oraz sądu odwoławczego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek nie jest zasadny.

Zgodnie z treścią art. 44¹ k.p.c. przekazanie przez Sąd Najwyższy sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu jest możliwe tylko wówczas, gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Należy wskazać, że przepis ten odnosi się wyłącznie do takich okoliczności, które mogą skutkować powstaniem rzeczywistego wpływu na swobodę orzekania w ramach danego sądu lub stwarzać obiektywnie uzasadnione bądź usprawiedliwione przekonanie o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy bezstronnie. W szczególności chodzi o przeszkody dotyczące danego sądu rozumianego instytucjonalnie, jako organ wymiaru sprawiedliwości, nie zaś przeszkody dotyczące poszczególnego sędziego, ponieważ w takim przypadku do rozwiązania zaistniałych wątpliwości służy instytucja wyłączenia sędziego od orzekania w danej sprawie.

Warto zaznaczyć, że art. 44¹ k.p.c. stanowi wyjątek od konstytucyjnej (zob. art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) i kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy. Zatem powinien być interpretowany ściśle (zob. postanowienia SN: z 28 września 2021 r., II CO 72/21; z 20 kwietnia 2022 r., III CO 365/22; z 17 maja 2022 r., III CO 526/22). Tym samym do przekazania sprawy do innego sądu może dojść tylko w przypadku powstania takich okoliczności faktycznych dotyczących przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, które świadczą jednoznacznie o tym, że jej rozpoznanie przez sąd właściwy miejscowo i rzeczowo według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości.

Argumentacja zawarta w uzasadnieniu postanowienia z 3 lipca 2024 r., ograniczona do powołania się na fakt utrzymywania przez powódkę, będącą sędzią, relacji koleżeńskich z większością sędziów Sądu występującego oraz sądu odwoławczego, nie daje podstaw do uznania, że rozpoznanie sprawy przez Sąd Rejonowy w G. wiązałoby się z negatywnymi konsekwencjami określonymi w art. 44¹ § 1 k.p.c. Okoliczność, że strona jest osobistą znajomą niektórych, czy nawet wszystkich sędziów orzekających w Sądzie występującym, może wyłącznie powodować uzasadnioną wątpliwość odnośnie do bezstronności, dotyczącą

konkretnego sędziego, względnie konkretnych sędziów. Wówczas zastosowanie ma instytucja wyłączenia sędziego. O konieczności zaś przekazania sprawy przez Sąd Najwyższy innemu sądowi równorzędnemu nie może przesądzać ewentualne zaistnienie podstaw wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy, w stosunku do części, nawet istotnej, sądu występującego. Podstaw stosowania art. 44¹ k.p.c. nie można utożsamiać z podstawami wyłączenia sędziego (zob. postanowienia SN: z 19 listopada 2020 r., V CO 213/20; z 28 września 2021 r., II CO 72/21). Przekazania sprawy w trybie art. 44¹ k.p.c., tj. wyłączenia sądu, nie można także uzasadniać złożeniem wniosku (wniosków) o wyłączenie sędziów, gdyż w tym aspekcie przepisami szczególnymi, tym samym wyprzedzającymi stosowanie art. 44¹ k.p.c., i skutkującymi bezzasadnością wystąpienia o przekazanie sprawy na tej podstawie, są art. 44² i 48¹ k.p.c. (zob. postanowienia SN: z 19 grudnia 2019 r., V CO 294/19, OSNC 2020, nr 9, poz. 75; z 30 stycznia 2020 r., III CO 4/20, OSNC 2020, nr 9, poz. 78).

Również ewentualne wnioski o wyłączenie sędziego nie stanowią podstawy do przekazania sprawy przez Sąd Najwyższy w trybie art. 44¹ k.p.c. innemu sądowi równorzędnemu. W takim przypadku Sąd powinien rozważyć wystąpienie na podstawie art. 44 k.p.c., zgodnie z którym jeżeli sąd właściwy nie może z powodu przeszkody rozpoznać sprawy lub podjąć innej czynności, sąd nad nim przełożony wyznaczy inny sąd równorzędny.

W świetle powyższego należało stwierdzić, że Sąd występujący w postanowieniu z 3 lipca 2024 r. nie wykazał, że okoliczności przesądzające o zasadności przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu zachodzą w sprawie względem Sądu Rejonowego w G., a to, iż powódka pełni służbę sędziowską w Sadzie występującym samo w sobie nie jest równoznaczne z wykazaniem, że wpłynie to negatywnie na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.

Z tych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. odmówił przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

[D.R.]

[a]